

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 20. Maxentius, ac Monachi Scythæ Sancti Augustini contrà Faustum
Rejensem defensores ab Eutylianæ hæreseos notâ vindicati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

sionem scripsisse putavit. Vossius verò eundem Joannem illum statuit, de quo Gennadius lib. de Script. Illustr. cap. 93. At Joannes Antiochenus Presbyter, antiquior est Joanne Maxentio, de illo enim hæc habet Marcellinus in Chronico sub Consulatu Longini anno scilicet 485. *Joannes Antiochenæ Parochiæ ex Grammatico Presbyter scripsit adversum eos, qui in unâ tantum substantiâ adorandum asserunt Christum, nec adquiescunt duas in Christo consistendas naturas.* Gennadius addit cap. 93. *simul & impugnat aliquas Cyrilli Alexandrini Episcopi sententias dicens incantè ab illo adversus Nestorem prolatas &c. vivere adhuc dicitur.* Quare Joannes Antiochenus, dum scribebat Gennadius antè annum 494. longævus erat, & Cyrillo obloquebatur; at Maxentius floruit anno 520. neque hic contra Cyrillum scripsit, sed eidem impensius adhæsit, & cum Monachis Scythis anathemate damnat *cuncta scripta duodecim capitulis adversantia Beati Cyrilli ca. 5. de Incarn. & Grat. ad Episcopos in Sardinia exules.* Neque illum Antiochenum quicquam contra Faustum scripsisse Gennadius tradit, quâ ratione enim tam citò Fausti libri Antiochiam volitassent? Ado verò quadringentis annis posterior vixit, ut haud tanti ejus testimonium faciendum sit, cum constet eundem ex Joannis Maxentii responsione ad Epistolam Hormisdæ ad verbum suum de Fausti libris iudicium exscripsisse. Hæc quidem de Joanne Maxentio ab aliis scripta confutavimus, nec tamen quicquam interim certi de eodem ipsi statuimus. Scripsit ille contra Acephalos, & libros duos contra Nestorianos ad Theophilum, quem suspicor esse illum Episcopum Heracleensem, qui primus Synodum Constantinopoli anno 520. coactam subscripsit tùm temporis Maxentio eâ in Urbe commorante. In posteriori parte lib. 2. à cap. 19. usque ad finem de illâ propositione *unus è Trinitate passus* usque ad finem libri disputat, quem etiam sic concludit: *Nec ego te unquam aliud aliquid, quàm hæreticum judicabo, qui Deum Verbum D. N. J. suum Christum, qui pro nostrâ salute passus est carne, unum esse ex Sanctâ, & individua Trinitate non approbas, cui honor, & gloria in secula.* Quam sententiam etiam in præfatione ipsâ inculcat, ut planè certum videatur, eos libros fervente Constantinopoli illâ questione esse elucubratos. Bellarminus scribit Maxentium in responsione ad Epistolam Hormisdæ videri declinare ad Eutychianos Nestorianos refellentem. At nec Nestorianos ibi refellit, sed Catholicos, imò Hormisdam, quibus Nestorianismum ignominia causâ, & per calumniam opponit, neque ad Eutychianos deflectit, qui toties duas in Christo naturas deprædicat, sed de his iterum, & quidem proximè.

CAPUT XX.

Maxentius, ac Monachi Scythæ Sancti Augustini contra Faustum Rejensem defensores ab Eutychiana hæreseos notâ vindicati.

Monet hoc loco gratitudinis officium, ut stylium ad alia properantem parumper sistamus, ac Joanni Maxentio, & Scythiæ Monachis ob egregiè Augustiniano nomini navatam operam non modò gratias referamus, sed etiam vices rependentes Augustiniani doctrinæ adversus Faustum defensoribus necessariam advectionem commodemus. Etenim magnus Ecclesiasticorum Annalium Scriptor ad annos 519. & 520. Maxentium, ac Scythas religiosos tan-

tis convictis excipit, quantis vix ferè hæresiarcharum aliquem unquam proscidit. Ego quidem de singulis notis, quas Scythis inurit, nolo cum eo contentionis funem ducere, sed hoc unum falsò illis crimen affricum ostendam, quòd nempè Eutychiani fuerint. Vocet Scythas illos Baronius Tom. 7. *Pseudomonachos, versipelles, impios* pag. 46. *circulatores, impostores* pag. 47. *vellicet eorum imposturas, dolos, fallaciam, perfidiam* pag. 47. *exaggeret eorum temeritatem, prociaciam, & prorsus esfranem audaciam* pag. 60. nullam indè pro ipsis apologiam destinamus, sed quòd illos non Catholicos dicat pag. 46. *Subsantitate monastici habitus latentes hæreticos* pag. 49. & pag. 43. exclamet: *Planè comperitur signis haud obscuris, & argumentis minimè dubiis eosdem ipsos Eutychianos fuisse hæreticos.* De Maxentio autem scribit: *Irrepere tentavit vaser impostor vano quodam prætextu declarandæ sententiæ Concilii Calchedonensis quadam adjiciendo, ut ex hoc posset ipsum funditus perdere, & damnatam hæresim restituere* pag. 44. Hinc de nece Vitaliani Consulis hæc supra ex eodem retulimus, *luit penas de patrocínio Eutychianis Monachis prestito.* Hæc nos admittere non possumus, sed Eutychianæ hæreseos infamiam non modò à Maxentio, ac collegis propulsabimus, verùm etiam eosdem hæresis Eutychianæ strenuos expugnatores probabimus, ut eorum vicem dolere debeamus, qui tam pessimè audiverint.

Cum Legati Hormisdæ Papæ Byzantium appulissent, Maxentius cum sociis Scythis libellum fidei obtulit, in quo hæc profitebantur: *Unum eundemque Christum filium Dei unigenitum in duas naturas, inconfusè, incommutabiliter, indivisè, inseparabiliter cognoscendum. In nullo naturarum diversitatem propter unitatem perimendam, salvâ potius proprietate utriusque naturæ in unâ personâ, unaque subsistentiâ concurrente.* Et in lib. de Incarn. & Grat. ad Patres Africanos cap. 2. inquirunt: *Igitur juxta Sanctorum Patrum traditionem D. N. J. C. in duabus naturis unitis, & inconfusis id est divinitatis, & humanitatis in unâ personâ, sive subsistentiâ consistemur.* Eutychem verò duas in Christo naturas negasse certum est, illud enim dogma hæreticum in Ecclesiam invehere conatus à Calchedonensi Synodo, & Leone Magno damnatus fuit. Interim audiat Sanctus Hormisdas Ep. 30. ad Cæsarium Arelatensem: *Eutyches carnis negans veritatem, & duas naturas in unâ personâ non prædicans, ut Manicheam phantasiâ Ecclesiis Christi, quemadmodum putavit, insereret, simili ratione damnatur.* Maxentius etiam contra Acephalos Eutychianos, qui Synodum Calchedonensem damnabant, scripsit, ejusque opus legitur Tom. 6. Bibl. Patr. p. 1. cujus illa est conclusio: *Constat duas, id est divinitatis, & humanitatis in Filio Dei post adunationem esse naturas, ex quibus, & in quibus subsistit una, & singularis Christi persona.* Et hos Eutychianæ hæreseos expugnatores dicemus Eutychianos? Sanè id si quis credat, non erit difficile, eidem persuadere Athanasium Arianis favere, militare in Pelagianorum castris Augustinum, factumque esse Cyrillum Nestorianum. Baronius pag. 50. respondet: *Ut persuaderent Catholicis se esse Catholicos, pro ratione temporis, & personarum fidei formulas diversas habuisse, & pag. 47. ait, eosdem in professione fidei ad Africanos missâ nomen Verbi posuisse, quod in illâ Legatis Constantinopoli data non fecerunt: Ne quovis modo deprehendi possent, quòd ipsi essent hæretici.* Sed in utraque professione fidei duplicem naturam in Christo affirmant; oculos Lectorum appellamus, verda enim ex utroque libello fidei prolata modò à nobis sunt. Pro-

Profecto Verbum nominarunt etiam in libello Legatis tradito, ubi hæc habent: *Deum Verbum unigenitum filium Patris D. N. Jesum Christum, qui pro nobis passus est carne, unum de tribus subsistentiis unius divinitatis esse credimus. Quæ cum vera sint, & juxta Orthodoxam fidem dicta, inferebant, posse etiam citrà reprehensionem absolute dici: Unus de Trinitate passus est carne.* Et Maxentius his planè verbis finit libros contrà Nestorianos: *Nec ego te unquam aliud aliquid, quàm hæreticum judicabo, qui Deum Verbum D. N. Jesum Christum, qui pro nostrâ salute passus est carne, unum esse ex sanctâ, & individua Trinitate non approbas.* Hæc ille.

Opponit Baronius, hos Monachos adversatos esse Synodo Calchedonenfi, *cùm eo additamento supplementum contenderent ipsam Sacrosanctum Concilium, quasi carens ipso esse dicerent imperfectum, ac proinde cui haud putò credi posset.* Sed hanc illi à se notam excutunt, neque nostrâ advocacione opus habent. Etenim cùm illam propositionem *Unus è Trinitate &c.* ex pluribus Patribus comprobarent, non Synodo adjiciendam veluti necessariam appendicem contendebant, sed adversus Synodi calumniatores illam se defendere contestabantur. Audiantur tantum eorum verba in præfatione libelli fidei dati Legatis: *Equè ergo & de nostrâ parvitate convenit judicare, qui non ipso termino venerabilis Calchedonenfis Concilii inserimus Patrum sententias, sed eis extrinsecus contrà inimicos pro ipsius defensione proferimus.* Tantùm abest, ut absque illâ thesi imperfectam contenderent Synodum Calchedonensem, quin potius anathemate percuterent, qui tam impiè de Sacrosancto Concilio sentirent: *Sequimur, inquit ibidem, & amplectimur venerandam Synodum Calchedonensem, omniaque scripta Patrum Sanctorum, qui unum, & idem secundum horum Conciliorum definitiones senserunt; anathematizamus autem omnes, si quis dubitat, aut retrahat, aut imperiecta judicat, aut qui ea à fide Sanctorum Patrum estimat aliena.* Hæc illis apertissima, ac verissima sententia stetit.

Rursus pag. 44. scribit: *Cùm insuper abhorrent dicere, unam Trinitatis personam esse passam in carne, explodere receptum in Ecclesiâ personæ nomen dolose conantes &c.* Non ita est; neque enim illi in eam sententiam venere, ut negarent, unam Trinitatis personam esse passam in carne, sed cùm illa thesis ab adversariis affereretur, inferebant inconsequenter ab iisdem hanc negari: *unus è Trinitate passus est carne,* cùm eadem omnino sit cum propositione priori ab omnibus Catholicis assertâ. Hinc illos irridens Maxentius lib. 2. contrà Nestor. cap. 21. ait: *Quis enim tam stultus, & recors est, qui dicat, Petrus ex hominibus una persona est, non est autem unus ex hominibus Petrus? Quo loco fufius probat eos, qui unam è Trinitate personam Christum dicunt, debere etiam, velint, nolint, confiteri eundem unum è Trinitate, neque unquam priorem illum modum dicendi impugnavit. In responsione etiam ad Hormisdam scribit: *Quis enim tam stultus, & recors sit, qui dicere audeat, Paulum ex Apostolis unam esse personam, non autem unum esse ex Apostolis Paulum?* Quibus utriusque thesims similitudinem exprimit, nec primâ rejectâ alteram uti veram obtrudit. Illud verò, quod Baronius opponit, tentasse Monachos eâ viâ personæ nomen ab Ecclesiâ eliminare, falsum esse nullus non judicabit, qui eorundem libellos legerit, cùm in libello fidei legatis oblato, & in altero ad Afros transmissio unam in Christo personam disertissimè contrà Nestorium docuerint. Imò autem affirmare, neminem Scriptorum Latinorum an-*

tè Maxentium adeò acutè, & subtiliter de personæ nomine, & intelligentiâ disputasse, uti Maxentius lib. 1. contrà Nestorium cap. 11. & sequentibus. Et cùm cæteri Patres, & Scriptores veteres, Verbum vel hominem, vel naturam humanam suscepisse dixerint, undè ipsa etiam Ecclesia canit: *Tu ad liberandum suscepturus hominem &c.* Maxentius lib. 1. cap. 12. acutè notavit: *Meliùs ergo est susceptam à Deo naturam humanam, quàm susceptum hominem dicere.* Quem modum loquendi Scholastici, qui Theologicam disciplinam rigidiori stylo profecuti sunt, amplexi cùm Sancto Thoma 3. par. quæst. 4. art. 3. Verbum hominem assumpsisse minus propriè dici pronunciant.

Ex his non obscurè colligitur, Scythas Monachos procul ab Eutychianâ labe fuisse. Justinianus eos Catholicos testatus est, totam, ac tantam litem logomachiam pronuncians. Hormisdas etiam in Epistolâ ad Possessorem novarum cupidus quæstionum, & in Epistolâ ad Justinianum procacem verborum novitatem eisdem objecit, nusquam hæreticos dixit. Africani in Sardinâ exules Orthodoxam Scytharum fidem commendarunt his verbis *Vestram simul alacres, & fidem cognovimus, & salutem, imò in agnitione fidei vestra nobis salus innotuit.* Et Sanctus Fulgentius initio librorum de Veritate prædestinationis, & gratiæ ad Joannem Maxentium, & Venerium Diaconum ait: *Deo gratias ago, Sancti fratres Joannes Presbyter, & Veneri Diacone, cuius ope tales estis, ut pro gratiâ, quâ salvamur, magno spiritu, & fervore certetis.* Neque hic præmittenda sunt verba Patrum exulum in Sardinâ in Epistolâ Synodicâ cap. 17. ad eosdem Scythas Monachos: *Vos itaque, inquit, dilectissimi fratres, per gratiam Dei estote stabiles, & immobiles, ac tenentes veram fidem, exhibere fratribus aliter sentientibus charitatem, nec de aliquo desperetis &c.* Imò Ecclesia Romana paulò post obitum Hormisdæ illam propositionem, *Unus è Trinitate passus est carne,* pro cuius defensione tot longarum peregrinationum incommoda, tot Magnatum, atque aliorum odia, tot denique labores illi devoraverant, approbavit. Etenim Justino mortuo Justinianus imperium indeptus nihil antiquius habuit, quàm ut illam thesim, pro quâ ad molestiam usque toties ad Hormisdam scripserat, à Romano Pontifice confirmaretur; ejusdem votis annuit Joannes II. utriusque autem literas exhibet Baronius anno 533. Ut planè haud reprehendendi sint Monachi, qui tanto conatu pro veritate certaverint. Hinc Vigilus Papa, cùm in trium Capitulorum proscriptionem, quam toto conatu Justinianus promovebat, consentire nollet, quò Imperatoris ejusdem animum quoquò modo deliniret, in encyclicâ Epistolâ propositionem memoratam se approbare testatus est: *Passus, inquit, carne est pro nobis Dei filius, crucifixus carne est, & mortuus carne est.* Tomo 38. Concil. edit. regiæ pag. 53. Eadem etiam thesis anno 553. definita fuit in Synodo V. collat. 8. canone 4. & 5. De variis autem sensibus, in quos illa propositio distrahi potest, eruditè agit P. Lupus in notis ad Synodum Ephesinam. Cùm plerique à Monachis Scythis in pravo sensu illam detorqueri judicarent, tot contrà eosdem tragedias excitarunt. Id sanè constat ex literis Trifolii Presbyteri ad Faustum Senatorem, quas Labbeus in nuperâ Conciliorum editione ad annum 519. publicavit, ubi sinistro prorsus interpretamento eam thesim excipit, turpemque Scythis hæresim affricat, à qua tamen fuisse alienissimi, ut ex eorundem libellis factis, superque monstratum est.

Illorum tamen Monachorum obstinatum studium, quo præconceptæ sententiæ ad cæterorum usque contemptum adhærebant, minimè commendamus. Cur Hormisdæ silentium imperanti non obtemperarunt? neque enim eam thesim ille rejiciebat tanquam falsam, sed uti novam, seu quæ novo modo exprimebatur, undè cum ambigui planè sensus esset, in malam partem poterat trahi ab hæreticis; at Monachi, nisi ea approbaretur, causâ se cecidisse existimabant. Hinc Oriens, atque Occidens litigiis implicatus, atque in Sardinia Meridies in sententiam tractus, ut paucis Monachis litigantibus univèrsus Catholicus Orbis commotus fuisse videatur. Libeat tamen hic Sancti Hormisdæ Papæ judicium de illis subnectere, ut si fortè nonnulli memoratis Monachis similes quandoque erumpant, nobis cavere possimus, non quòd hæretica, sed quòd nova populis obtrudant. Fuere ergo teste Hormisdâ illi Monachi *Contemptores auctoritatum Veterum, novarum cupidi questionum, solam putantes scientia rectam viam qualibet conceptam facilitate sententiam. Eò usque tumoris elati, ut ad arbitrium suum utriusque Orbis putent inclinandum esse judicium. Nec in numero fidelium deputantes sequacem traditionis paternæ, si sua viderint credere nolle sententiæ. Docti crimina serere, obrectationum venia componere, integrum corpus Ecclesiæ odisse, seditiones struere, invidiam concitare, & pro obedientiâ, quæ in cœnobii principatum regularis obtinet disciplina, obstinationem pertinacis amare superbia.* Quibus hæc adjicit Sanctissimus Pontifex tantas à Scythiis Monachis molestias passus, quòd eum vellent in suam ipsorum sententiam trahere: *Sero probavimus prophetica voce dixisse in novissimis diebus instare tempora periculosa, & fore homines suorum amatores habentes formam pietatis virtutem autem ejus abnegantes, itaque esse vitandos.* Hæc ille. Procul, o Superi, à nostris sæculis hocce tumultuanum religiosorum hominum genus, licet aliàs Catholicorum.

Cæterum undenam eruperint illi Monachi, quod priori forsitan loco dicendum erat, colligitur ex suggestione Legatorum ad Hormisdam, ubi inquirunt: *Isti de sua provincia Episcopos accusant, inter quos est Paternus Tomitane Ecclesiæ Antistes.* Undè e Ponto illos egressos constat, nam Tomos Ponti Urbs est, quam exilio suo, & carmine nobilem reddidit Ovidius. *Naso Tomitana jam non novus incola terre.* Lib. 3. de Ponto. Ille autem Paternus Episcopus primus subscribitur in literis Synodi Constantinopolitane ad Hormisdam de ordinatione Epiphani, & dicitur: *Provincia Scythia Metropolitanus.* Hic vero castiganda est palmaris hallucinatio Guesnaii, qui lib. 1. de Vita Cassiani cap. 21. pag. 62. hæc scribit: *Anim quendam Thmaeos Episcopum Paternum nomine annumerat Baronius ex Epistola Sancti Germani Episcopi Capuani ad Hormisdam Papam, in qua hæc leguntur de Monachis Scythi, seu Scythia tumultuantibus.* Isti de sua provincia Episcopos accusant, inter quos est Paternus Thmuitanæ (non Tomitane, ut depravatè legitur) civitatis Antistes &c. In quibus in spissos errores lapsus est, Thmuim in Egypto urbem cum Thomis in Ponto oppido, ac Scythiæ cretum cum minori Scythiâ confundens, qui tamen in limine statim libri Scythiam fusiùs describens magnum se Geographum ostentare conatus fuerat. Non ergo Tomitane civitatis in memoratis literis depravatè legitur, sed Guesnaius Thmuitanæ depravatè legit.

CAPUT XXI.

Faustus Rejenfis septem libris à Sancto Fulgentio confutatur. Eiusdem libri tanquam hæretici ab Africanis Episcopis condemnantur. Vandalorum in Africa Regum chronologia exactius tradita.

MAxentius, ac Scythæ Monachi accepto ab Africanis Patribus libro de Incarnatione, & gratiâ, quem Legari ipsorum re infectâ Româ revertentes detulerant, cum in dies ob Faustii libros litigia Constantinopoli crescerent, egrè etiam ferentes, Hormisdam de eisdem mitiorem sententiam protulisse, insuper intelligentes ex delato ex Sardinia volumine Episcopos Africanos Faustii libros non legisse, communi consilio decrevere iteratò ad eisdem scribere, simulque Rejenfis volumina examinanda transmittere. Literarum summa erat: à pluribus absurdas de divinâ gratiâ, & libero arbitrio sententias defendi, nempe posse hominem proprio conatu absque Dei auxilio divinis præceptis obedire; Dei esse tantum imperare, nostrum verò imperata exequi; Gratiâ omnibus indifferenter dari; Parvulos ob solum originale peccatum non posse damnari. Horum qui prædestinantur, nihil habere suprâ cæteros Dei gratiâ collatum; Prædestinationem ex hominum meritis suspendi; Illos esse vasa misericordiæ, qui vel sæcularem habent, vel Ecclesiasticam dignitatem; vasa verò contumeliæ Clericos, Monachos, & Laicos. Hæc quidem literæ non extant, sed ex Epistola Synodica, & libris Fulgentii illâ colliguntur. In fine verò rogabant solutionem illius satis perplexæ disputationis de animæ origine, quæ magnâ contentione eâ in urbe tunc agitabatur. Librorum Faustii Byzantio ad Africanos transfusorum meminit Auctor vitæ Sancti Fulgentii cap. 28.

Nulli unquam nocentior, quàm Fausto Sardinia fuit; ibi enim Episcoporum exulum sententiâ duo ejusdem libri de gratiâ, & libero arbitrio tanquam hæretici damnati sunt. Dacianus Byzacenorum Antistitem Primas de Faustii libris consultatione habitâ, communi suffragio illorum consultationem Fulgentio injunxit jubens etiam; ut & de iis quoque, quæ contra Scythas Monachos Constantinopoli asserebantur, conscriberet. Fulgentius, qui de Arianis tot editis voluminibus, ac tot habitis vel coram barbaro Rege disputationibus triumpharat, in Faustum Rejensem, ejusque sectatores aciem deflectere justus pro divinâ gratiâ asserendâ universo impetu collecto ingenti prorsus labore, diu, noctuque operi intentus decem subtilissimos libros elucubravit, quorum septem adversus duos illos Faustii Rejenfis statuit, universa, quæ iste magnâ arte construxerat, majori virtute subvertens, reliquos tres ad Faustii sectatores expugnandos Monachis Scythiis inscripsit, quorum etiam studium in divinâ gratiâ defendendâ initio operis commendavit. Libri illi septem contra Rejensem malo Augustinianæ Scholæ fato interiere; eos quidem Hieronymus Vignierius in præfatione operis imperfecti contra Julianum cum blattis luctantes in ejuisdem bibliothecæ angulo scribit se reperisse, sed nobis salivam movit, diuque desideratorum voluminum expectatione fatigamur. Eos tamen se legisse testatur Sanctus Isidorus Archiepiscopus Hispalensis in lib. de Illust. Scrip. cap. 14. ubi de Fulgentio loquens ait: *Scriptis multa, ex quibus legimus de gratiâ Dei,* & li-